

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Nagy-uj-utca Jóna-ház, 1704. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adandók. Bérmentelen levelek csak ismert kezelőtől fogadhatók el.

ELŐFIZETESI ÁR:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt.
HIRDETÉSI DÍJ:
Öt-hasasos petitor egyszeri beiktatásért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitódíj 4 hasasos petitorért 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Kutasi Imre könyvnyomdája. Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.
Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény, ugyint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések.

Xantippe.

(T.) Mikor Xantippe férjének Sokratesnek fejéhez vágta a tejes fazekát, Sokrates letörölvén arczáról és magáról a tejet, ezeket mondá: kedves feleségem, bizony még árthatasz magadnak e nagy haraggal.

Hát kérem vannak még ilyen asszonyok és férfiak a mai világban is. Meg is tudnám nevezni mindjárt, ámde előbb leírom, hadd ismerjen rá a közönség maga. Én ugyanis két háztartást különböztetek meg egymástól: államháztartást és családi háztartást. Az államháztartásnál a férj a kormány, az ellenzék a feleség.

A hol a férj abszolút uralkodik, ott persze az asszonynak semmi egyéb dolga, mint engedelmessé válni; hanem hát ez a családi életben is abszolútizmus, míg ellenben ott, hol a háztartásba és családi viszonyokba az asszonynak is beleszólási jog engedtetik, az a családi életben is alkotmány.

Vannak házasúrsok, indulatos, mérges asszonyok, a hol bizony az alkotmányos családi életben nagyon meggyűlik a férj baja, pláne ha még az asszony az előtt övezgy is volt s holmi papucshóssal volt dolga: például mint a mi ellenzékünknek, a mely vala a Bittó-kormány felesége. No ez az asszony nemcsak hogy természeténél fogva fékezhetetlen indulattal bír, hanem jelenlegi férjével szemben még szövetségest is kapott maga mellé, már t. i. azon osztályos rokonok személyében, kik a midőn az orokság a Tiszza kezére került, hát nem tudván vele az osztályon kiegyezni: pörös atyafiakká lettek. Hogy pedig a pörös atyafi a világ minden ellenségei közt a legkérdhetetlenebb ellenség, azt az élettapasztalás Ádám apánk óta bizonyítja. Felismervén tehát a feleség ezen atyafiakban azon eszközöket, melyeket férje ellen használhat, érdekszövetségre lépnek velök.

És beszéljünk most azokról a finé szekről, melyeket aztán ez a két ellenséges állapot a kormány ellen felelőrt. Megragadtak minden alkalmat, hogy férjem uramat legyűrjessék. Olvasóink ismerik a bank és vámkérdést, a török demonstrációkat, Boszniát, a 80 millió adósság kérdését stb., mind ezek a kérdések arra valók voltak, hogy a kormányt meglehessen buktatni általuk

Mert hiszen nem akarjuk állítani, hogy mindezen dolgoknál épenséggel ne szerepelt volna egy kis meggyőződés is, de hogy tizszer annyi felülkerekedési vágy szerepelt, mint meggyőződés, azt: „a legdühösebb mérsékelt ellenzék megmutatta.”

Hogy a szélsőbal és habarék meggyőződésből érthettek volna egyet, az politikai álláspontjuknál fogva határozottan a lehetetlenségek közé tartozik, ámde azért egyet értettek mégis, és pedig úgy: hogy a mérsékelt az ő politikai álláspontjukat készek voltak megérteni, sőt olykor-olykor még fel is áldozni, igyekezvén magukat a közönség előtt igazolni azzal: hogy ıme a szélsőbaloldaliakat a 67-iki kiegyezésnek megnyerték, mert a mit most ők a szélsőbaloldallal együtt akarnak, az tulajdonképen a 67-iki kiegyezés kifolyása, hanem hát azért tünik most fel ez az ő álláspontjuk a szélsőbaloldali állásponttal együttesen különösen, mert hát a Tiszza a kormány a 67-iki alkotmány főbb pontjait annyira föladata már (!) hogy nem ismer rá a közönség. Es hogy a feleség, már t. i. a szélsőbal a peres atyafiaknak kezére járjon, szintén váltig állította: hogy igenis az már rettetenes, a mit Tiszza ezzel a 67-iki alkotmánnyal elkövet, hogy ıme ő a szélsőbaloldallal kénytelenített arra (!) hogy ezen alkotmányt a habarékkal egyetemben Tiszza ellen védelmezzék!... (A mi persze, hogy rettetenes!!)

Épen így beszéltek a volskok a rómaiakkal, mikor a Coriolán oldala mellett azért mentek Róma ellen, hogy azokat az elhagyott hősöz való visszatérésre kényszerítsék; s épen így beszéltek azon magyar pártitók és trónkövetelők védnökei, kik seregekkel az orszagra ütven, a magyar nemzetet törvényes királyuk (?) uralma alá akarták hódítani. Hogy tehát a habarék országos párthívei mindent látva, hogy elvüket (!) megtarthassák, mit tegyenek? hát kaptak magukat, elhitték, hogy a szélső baloldaltól csakugyan Deák-párt leve, s e szerint sokan a habarék közül a kölcsönös viszonzás fejében meg szélső baloldaliakká lettek, védelmezvén a szélső baloldaliakat, mint a lerészegített kappan azokat a csirkéket, melyeket saját tojásából költötteknek hiszen.

Ilyen lett a fogalom zavar. Az

anya nem ismert gyermekére, a másik asszony meg azt állította, hogy az a gyermek az övé. S e szerint most már csakugyan nincs egyéb hátra, minthogy a közönség vállalja magára a böles Salamon szerepét s a választások által ítéljen: kié a gyerek tulajdonképen?

A szélsőbal különben, habár se politikája, se tudománya, se diplomaciai érzéke, hanem ravasznak elég ravasz a pártoskodás terén; de persze, mert ezen ravaszság csak ö s z t ö n és nem ö n t u d a t, hát nem képes azt úgy beosztani: hogy politikájának is, diplomaciai czájának is, pártoskodásának is jutván belőle, az ekként elosztott ravaszság elővigyázattá változnék; holott így, mint nem öntudat, hanem ösztön, mint diluálatlan mérég, tehát az egész csomó csakis a pártoskodásnak serpenyőjében rotog. E szerint a többi szükséges tulajdonok birását nélkülözvén, egyedül ennek a gővel akar hódítani; tulajdonképen: — bódítani.

Miután pedig, a mint már jeleztük, a peres atyafiaknál csakugyan megtette azt a fogalom-zavart, mtszerint sok közülök nem tudja már: fiu-e avagy leány? hát azonfelül naponta sorba járja az ismerősöket s minden nap tud hiteztársára mondani valamit. Igaz, van hozzá szája olyan, hogy riktítja párját.

Lássák kelmetek, — kiáltja, a mint nagy sebbel lobból végig korteskedti az ismerősöket, — hogy ıme lássák, mily rettetenes egy ilyen férj mellett az ő helyzete, — lássák kelmetek: az az ember már megint ezt tette és megint azt tette. Megint vett már magának egy fűrész, meg egy lécszeg fűrőt, meg egy puskát uram fia! Egy puskát hallják keetek! Hát mire való neki a puszka? Talán bizony engem akar vele meggyilkolni? Aztán nézzék keetek, nekem még csak vigonóra se jut. Tegnap is elmehettem volna Csipkésékhez lakzira, de csak nem teszem magam csúfá, mikor a többi selyemben van. De hát még a házunk is csurog és az az ember a helyett most is inkább a falat csináltatta, pedig hát arra ráértünk volna még a tavaszon stb. — És míg a s o m s z é d o k, ismerősök nagyban szánakoznak az asszonyok, a haszontalan férjet elítelik, ki vett magának fűrész és fűrőt, mert éjszaka erdön kell neki kerezztül járni, a hol sok a farkas; nem vehet azonban a feleség

genek új vigonót, mert elég jó még a másik is, és nagyobb szükség volt a fal alá fundamentumot rakatni, különben összedől volna a ház, noha ugyan a tető is rongyos, de az mégis jobban várhat, mert egyszerre nem telik mindenfelé.

Hanem hát persze a férjem jár házról-házra, nem is tud olyan sokat beszélni; — de nincs is rá ideje, s így a nem gondolkodó ismerősök az asszonynak adnak igazat. Hanem azok bezzeg, kik a férjjel érintkezésbe van ismerik szorgalmát, becsületességét, józanságát, no meg a feleségét: hát azok tudják igazán, hogy mit kell az embernek attól az asszonytól kiállani, ki azon felül még az egész világot fejére szeretné uszítani.

— Rudolf trónörökös tegnap kíséretével együtt jó egészségben megérkezett Bécsbe. A deli vasut előtt nagy néptömeg várta. Károly Szalvator főhercegen és a nas-ai hercegen kívül maga ő felsége is kiment. A trónörökös kezét c-ókolta atyjának, mire ez megölelte őt, azután a trónörökös kíséretével váltott nebany szót. A visszatérő trónörökös atyjával együtt a pályaudvar előtt összegyűlt nép zajosan éltette.

— A májusi katonai előléptetésekről már most jelenthetni a főbbeket. Tábornagyokká kinevezettek: b. Knebel és b. Pulcz, altábornagyokká Krzisch József, Hollán Ernő, Podakovszky József és Panz Viktor.

— A budapest zimonyi vasut építésének technikai részét leárgyalta a közlekedési miniszterium a vállalkozókkal. A pénzügyi részt is tisztázta velük, a jövedelmi adó fizetésének kérdését azonban még nem intézte el a pénzügyminiszterium, de Szpáry pénzügyminiszter haza érkezése után valószínűleg azonnal elintézi ezt a kérdést is s a törvényjavaslat a szünet után az első ülések valamelyikében a képviselőház elé fog terjesztetni.

— Sándor bolgár fejedelem Bécsbe érkezett.

— A magyar ipar emelése érdekében. Már említették, hogy a földm., ipar és kereskedelmi miniszterium, valamint a pénzügyminiszterium között tárgyalások folytak egy oly törvényjavaslat elkészítése tárgyában, mely szerint az újonnan alakítandó ipartelepek — 10—15 évre adóengedély kedvezményében részesülnének. Mint most iparos-körökben hírlik, a törvényjavaslat már tényleg szövegeztetett is és a kormány minden áron arra fog törekedni, hogy az általa benyújtandó törvényjavaslat még a jelenleg ülésező országgyűlés által letárgyalassék.

A „Debreczeni Ellenőr“ tarczaja.

Eltűnt városok.

Néhány év előtt egy kanzasi városka eltűnése feltűnést okozott. E helység nyilvános építményekre nagy adósságokat csinált, melyeket sem nem tudott sem nem akart megfizetni. Az egyesült állam törvényszéke árverést vetett rá és annak kivételét egyik végreha tóra biza, de ez nem találhatta többé a városkát. A lakosok ugyanis tovább vitték és más nevet adtak neki — és ezzel vége lett a pernek.

Szomorubb volt Pithole város sorsa Pennsylvaniában. Egy vonatvezetője e sorok írójának ezt mondá: „Ott a kályha mellett (a vasuti kocsiiban) ül Pithole lakosságának harmad része: miközben egy foltozott nadrágu férfira mutatott, kinek posztó kalapján át bujt elő haja és ki egy olajszínű rozant uti tászkán ül. Mr. Johutannak mutatottott be nekem.

Leültem mögötte és így kezdém a társalgást: „Tehát ön körülbelül mindaz, ami Pitholeból megmaradt?”

„Oh nem“ válaszolá ez. „még kétszer annyian vannak ott mint én. Ferguson és Hunts még ott laknak; ők bérlők és Pithole tetszik nekik. Ők felszántják az ut-

czákat és burgonyát meg tengerit vetnek oda, hol ezelőtt a posta- és opera épülete állott. Ha elhagyja velem a vonatot Dilopolisban és megfizeti a szekeret, úgy magammal viszem és megmutatom önnek Pithole romjait.”

„Jól van, megteszem“, mondám és két óra múlva az ujkori romokhoz vonnak bennünket a lovak. Palmyra és Thébá joggal híresnek mint nagyon régi romok, de Pithole Pennsylvaniában a valószínűleg legnagyobb a világ ujkori romjai között. Itt egy nagy város állott, mely gyorsan fejlődött jólétben és aztán aláhanyatlott annyira, hogy most utczáin hegyes és káposzta nő, mindez 15 év alatt történt! És az egyiptomiaknak több ezer évre volt szükségük, hogy azt végzhessék, mint az amerikai vállalkozási szeilem 15 év alatt hoz létre!

„Mikor jött ide először?“ Kérdém vezetőm Mr. Jobusontól, ki annak idején egyike volt a város alapítóinak.

„En ac-mester vagyok“, viszonzá: „1865-ben jövék ide, hogy az első olajvermeket ásam. Az ország csaknem lakatlan, a talaj köves volt és fákkal, bokrokkal benöve. Nagyon gazdag olajforrásra akadunk; mintegy ezer hordó olaj bugyogott egyetlen nap alatt a földből. Az ügynökök mindjárt Tomhoz szaladtak és olcsón megszerezték a forrast. De midőn ez másnap odajött és megpillantá a kutat és nagymennyiségű olajat [mily szomorúság lepte el.

„Hát aztán, mily befolyása volt még e forrás felfedezésének?“

„Úgy tetszett, mintha a környékbeli lakosoknak mértőföldekén át megzavarodott volna az észjárása. Mindenki ide igyekezett; a katonák, kik éppen akkor lettek a táborból elbocsátva, telt zsebekkel jöttek gyarmatosok, munkások, kereskedők, színészek és zenészek siettek oda és 48 óra múlva úgy nézett ki Tom gyarmata, mintha legalább is tíz lovardát építenének oda, annyira el volt sátrakkal lepve. Husz olajforrást fedeztek fel az első héten. A gépeket négy mértőföldnyi távoból kellett odahozni a legközelebbi vasuti állomásról a feneketlen sáron át és az olajat melynek hordója öt dollárt ért, oda kellett vinni. 60 mértőföldnyiről jöttek a gyarmatosok szekereiken, hogy a rendkívüli nyereségből ők is részesüljenek. Minden cikkért roppantul megfizettek. Hogy egy szivattyút az állomásról behozzanak 100 dollárt, kellett fizetni, egy tonna szénért 16 dollárt, egy uti táskáért valamint az utazásért 10 dollárt. 2—3 dollárt fizettek egy ebédért és 5 dollárt egy ágyért. A dollárok oly sűrűn forogtak közközben, mint most az 5 centimok. 25 dollárt kereshet em egy nap alatt kézimunkámmal, egy emeletlen hazamért, melyet még segédemmel másfélnap alatt építtettem fel; egy gyógytárban órát állítottam fel 45 dollárért mit félóra alatt végeztem.

Egy font szög 45 centba került és 1000

négyszögű deszka 300 dollárba. — Néhány mértőföldnyire a majorosok összetörték kerítéseiket és eladták a deszkákat. Hát még a kereskedők, hogy sereglettek oda! És mily árakat követeltek! Egy pár lábbelért 30 dollárt, egy korty Whiskeyért 1 dollárt. — Egy nap alatt egész vagyont lehetett szerezni. De veszteti is. Száz meg száz olajkut ásattott, mesés összegeket adatott el és hirtelen — száraz földbarlanggá lett. E kutak mindig tizenhatod részekben adtak el és ezrenként buzdítottak a katonák, majorosok és kereskedők e tizenhatodrészek megvásárlására. Némelyek nagy vagyont szereztek, de még többen vesztették. Ügynökök 508 dollárt fizettek egy ily részért, tavirati uton eladták Newyork, vagy Philadelphiába és több ezer dollárt nyertek néhány óra alatt. Noha 20000 dollárt kaptak egy tizenhatodrészt. Millió, meg millió dollár vándorolt Pitholebe. Szállodák emelkedtek, mint egy bűvész szóra, több színház építtetett, Murphy táncztermet építtetett és Bringtoni asszonyt szerződtette tánczosnának, kinek lábaihoz az olaj-hercegek 50 dollárjával dobták az elismerést. Utcák készíttetek, és hatvan nappal azután, hogy én az első kutat megástam, a legelső utcán egy vörös deszkából épített vendéglőt nyitottak, melyben 30 szép leány szolgálta ki a vendégeket.

Es mikor érte el Pithole tetőpontját? „a város 1865 júniusban kezdetét meg

Külföldi. Kállay Béni külügyminiszeri osztályfőnököt, ő felsége valóságos belső titkos tanácsosa nevezte ki.

Ujabb konverziók hire kering ismét a pénzügyi körökben. A 6 százalékos aranyjárdék konverziójának sikere által a magyar kormány, az abból eredendő haszon által pedig a Rothschild-csoport felbátorodva, a többi magyar adósságot is konvertálni akarják. Első sorban a vasúti kölcsön konverziójáról volt szó. Az összes magyar érczkölcsönök konverziója — nem pedig csupán a vasúti kölcsön — csak rövid idő kérdése, miután minden jel arra mutat, hogy a 6 százalékos járadék konverziója sokkal gyorsabban fog keresztül vitetni, mintsem az a törvényben meg van határozva. Ez mindenesetre örvendetes jelenség s nem kis mértékben fogja elősegíteni államháztartásunk rendezését és növelni az ország hitelét.

DEBRECZEN, ápril 23.

A függetlenségi párt helybeli lapja nem bírja megérteni, hogyan lehet az, hogy Kőrösi Sándor 1869-ben Pápán balközépi programmal lépett fel mint képviselőjelölt, most pedig Debreczenben rá áll a szabadelvű párt által elfoglalt 1867-iki alapra. A „Debr.” ebben oly ellenmondást talál, melyet sehogy sem tud összeegyeztetni, úgy hogy kénytelenek vagyunk segítségére sietni.

Kőrösi elég világosan megmagyarázta ugyan programbeszédében, hogy ő mind törvényelméleti, mind jogi szempontból ma is a personaluniót tartaná hazánk és Ausztria közt a leghelyesebb közjogi viszonyoknak; de minthogy a nemzet törvényes képviselőinek nagy többsége megkötötte a király által szentesített és Ausztria által elfogadott egységet s azt maga a nemzet két izbeni országgyűlési képviselőválasztás alkalmával kétségbevonhatlanul megerősítette, Kőrösi ép úgy mint igen sok más hasongondolkodású hazafi időszerűtlennek, sőt károsnak tartotta a további közjogi harcot.

Az 1867-et közvetlen követő pár év alatt még lehetett azt gondolni, hogy a nemzet a legközelebbi országgyűlési választások alkalmával meg fogja tagadni helyeslését a képviselői álta 1867-ben kötött egységtől s ha ez bekövetkezett volna, a királyt valamint Ausztriát is arról győzte volna meg, hogy a 67-iki egység nem volt a nemzet közkívánata, hanem hogy elhamarkodva köttetett s akkor még lehetett volna annak megváltoztatásáról beszélni. De mit jelentsen az ezen alap fölforgatására irányult törekvés most, midőn második évtizeden át a nemzet törvényes többsége folyvást ez alapon állva annak megadta a gyakorlati szentesítést is? Ennek fölforgatása tizenégy évi feunállás után miről győzné ma meg a királyt és Ausztriát? Csak arról, hogy Magyarország szemben ingatag minden alap s miért álljanak rá egy új alapra, melyet 14 év múlva megint fölforgathat egy újabb szél-sóballi párt?

Nincs tehát abban semmi ellenmondás, semmi következetlenség, ha valaki tíz év előtt a balközépi programot vallotta, ma pedig a körülményeket számba véve nem megtagadja azt, hanem így szól:

„Az 1867-iki 12. t. cikkben foglalt kiegyezési törvény csak azon tényezők beleegyezésével lenne megváltoztatható, kik ezt létrehozták. A mint a körülmények mutatkoznak, e beleegyezést békés uton még most nem lehetne kiszűkölni. Ha pedig mi magyarok ezt erőszakolnánk: ez köztünk és az uralkodóház közt megbontaná azon jó viszonyt, mely a koronázott király és nemzet közt most léte-

zik; sőt az ezen küzdelemből kifejlendő harc-
nak beláthatatlan következményei lehetnének,
melyek alkalmasint iánk nézve végződneek
szomorúan.”

„Nekünk az eszélyesség azt javálja:
fogadjuk el az 1867-iki törvényben megszer-
zett tért. Tegyük és cselekedjünk. Fejlesz-
tjük pénzügyi, igazságszolgáltatási, közokta-
tási, közgazdasági ügyeinket s helyezzük or-
szágunkat azon állapotba, hogy az, mint szel-
lemileg és anyagilag erős ország, megálljon
azon viharok közt, melyeknek felhői világé-
szünk egén már jelentkeznek, s előbb-utóbb
világrendítő zivatartban fognak kitörni.”

Együtt tartottunk szükségesnek a „Debr-
reczen” felvilágosítására ismételn. A mi a
Kőrösi Sándor ellen föhozott többi dolgot il-
leti, hogy képviselőjelöltsége előtt százszor
ítélte el nyilvánosan a törvényhatóságok
autonómiaját megülő közigazgatási bizottság
behozatalát s s jelen kormány által behozott
többi törvényeket, melyeket most már vivmá-
nyok gyanút tüntet fel, — erre nézve, hogy
mily alaposak e vádak, Kőrösi Sándornak csak
1876-ban az „Ellenőr” hasábjain megjelent
cikkeire utalunk, melyekben épen a közigaz-
gatási bizottságok czélzerűségét vitatja.

Jó lesz tehát, ha a „Debrezen” nem
állít valamit vaktában és pusztá mendemonda
után, a minek alaplatantága aztán rögtön ki-
derül. Efélekkel nem vall az ember nagy be-
csületet. Czáfója meg Kőrösit, ha tudja, de ne
fogja rá, hogy Kőrösi így meg úgy vélekedett,
ekkor meg akkor, holott rögtön nyomtatásban
kimutathatni, hogy nem úgy vélekedett.

Hogy képviselőjelöltünk férfias önállósá-
gát mindig megőrizte s megfogja őrizni a jö-
vőben is, arról bizonyosat tesz egész élete.
Arról pedig, hogy Magyarország finansziális
állapotát nem látja rózsásbb színben, mint a
milyen, valamint arról, hogy a Tisza-kormány
mit tett az ország pénzügyi helyzetének javi-
tására, — arról legelőkeltebben szóló tanusa-
got tesz maga a függetlenségi párt fölapja, az
„Egyetértés”, mely szóról-szóra azt írja, hogy:
„Magyarország most már (a Tisza-kormány
alatt) államhitel tekintetében a nyugati álla-
mok magas színvonalára emelkedett”, „most
már lehetővé váit egyéb államadósságaink
rendezése is”, stb.

Az esküdtsek ügyében.

A debreczeni esküdtsek 12 tagja, név-
szerint: Kőrösi Sándor ny. r. jogtárar,
köz- és váltóügyvéd, Joo István ref. lel-
kés s jelenleg tanítóképezdei tanár, Dr. Sárváry Gyula sz. kir. Debreczen város t.
tisztii főorvosa, Váczi János földbírtokos,
Nagy Elek ref. főiskolai tanár, Hajdu
Ignác földbírtokos, Boczkó Samuel
Debreczen sz. kir. város t. főjegyzője, Csókai
Samuel földbírtokos, Márk Pál főiskolai
tanár, Renó Ferencz gözmalmi hivatal-
nok, Holvay Gyula bejegyzett keres-
kedő, Örvényi Ottó gyógyszerész, kik a
Fráter-Kepes-féle sajtóügyi tárgyalásban részt-
vettek, kérvényt nyújtottak be az igazságügy-
miniszterhez a semmisítések azon ítélete ellen,
mely által az emittett esküdtzéki tárgyalás
megsemmisített.

A megsemmisítés indokállyal ugyanis azon
állítólagos körülmény szolgált, hogy a pana-
szos vádlott szerint „az esküdtsek némely
tagja a tanuk vallomásainál részint tetészt,
részint visszatetsését nyilvánította s ez által
a tanukra és esküdtésáira törvényellenes be-
folyást gyakorolt” s a semmiségi panasz be-
nyújtójának ez állítását a sajtóbírószág felter-
jesztő feljelentése is támogatja.

A tizenkét esküdtzéki tag kérvényében
tiltakozik ez eljárás ellen, mely ellenkezik az
igazságos bünvádi eljárás primitív elveivel.

házak nagy része összedőlt, mások közel van-
nak hozzá; a nyílt ablakok borzalma érzést
keltenek a nézőben; tíz év óta sem üveges,
sem festő nem tartózkodott ott. A negyedik
utca, mely előbb a legelőkeltebb kereskedelmi
utca volt, most egészen eltűnt, a rendőrségi
lakanyja nincs már, miderütt kétségbejött
pusztulás. A hegyen, hol a mulató helyek ren-
desen telve voltak nézőkkel, kik pénzüket do-
bálták Mándsáidley vagy Crook
tánczosoknak, most nagy tömeg burgonya fe-
kűdt az aratás maradványaként. [Hol Murph
színháza állott, most tövises növények és két kö-
zeli azon épület sarkait, melyben a tulajdo-
nos 2000 dollárt szokott estenként bevenni.

„Hány család lakik most itt? kérdém Mr.
Johnson.

„Három, egyedül csak három és mind-
amelltt mindegyik politikai pártot képviseljük.
En részemről demokrata vagyok, Fergusonon
conservatív (több papirpénzért) és Hunt
republikánus.

Mindenesetre nem sokszor történik, hogy
egy város alapítója vezesse a utatójt és mu-
tassa azon romokat, melynek eredetjét maga
építette. A kolosszum és pnytheon maradvái
kétségkívül régi romok; de ha új romokról
beszélünk — pompás ujkori romokról — Pit-
holének nem kell magat szégyelnie.

„Nincs oly ország — így szólnak — hol meg-
lenne engedve, miszerint az esküdtsek mel-
lett működő bíróság a felülvizsgálat végett
felküldött periratokhoz hivatalos és titkos je-
lentéseket csatolván, abban az esküdtsek tag-
jai ellen akár alapos, akár alaptalan vádak
emeljen. Hivatkoznak hazai törvényeinkre s a
külföldi bünvádi eljárás §-aira. A formáságok
megsértése mindenütt csak a felvett jegyző-
könyvvel bizonyítható, vagy az érdekelte felek
kihallgatásával. „Mi lenne az esküdtzéki in-
tézemből, ha a sajtóbírószágoknak meg lenne
engedve, hogy az esküdtsek ítéleteit hivata-
los és valótlan tartalmu jelentéseikkel meg-
semmisíthessék! Ily módon hazánkban minden
esküdtzéki ítéletet meg lehet semmisíteni,
nem kivánatván ahhoz egyéb, mint a pan-
aszoló alaptalan állítása s ez állításnak a bi-
rószág általi támogatása.”

A nevezett tizenkét esküdt váoltlannak
nevezi azt, hogy közülök valaki törvényellenes
befolyást gyakorolt volna akár társaira, akár
a tanuvalomásokra, nem is tététt a tárgya-
lás egész folyamata alatt sem a vádló sem a
vádlott részéről ellenők kifogás és felszólalás.

Végül kéri a debreczeni esküdtsek
tagjai a minisztert, hogy 1867. évből az or-
szággyűlés mindkét házától nyert hatalmával
fogva méltóztatassék sajtóvetéségi eljárásunkat
kijavítani s egy pótrendeleiben elrendelni, hogy:

1. Sajtóvetéségi eljárásban a formásérté-
sek igazozása tekintetéből bizonyítékul egye-
dül a főtárgyalásról felvett jegyzőkönyv szol-
gál; a bíróság azonban a jegyzőkönyvbe az
érdekelte felek óváait és kifogásait bevezet-
etni kötelese.

2. Sajtóvetéségi eljárásban a bíróságok
hivatalos jelentéseket nem tehetnek, mivel
minden a mi a tárgyalásnál előfordul, a jeg-
yzőkönyvbe bevezetendő.

3. hogy a kir. semmisítészéki formásérté-
sek tekintetében csak a tárgyalási jegyzőkönyv
fogadhatja el bizonyítékul s az esküdtsek
ítéleteit csak oly formásértékek miatt semmi-
sítheti meg, melyek a tárgyalási jegyzőkönyv-
vel bizonyítottak.

**Hajdumegye tavaszi rendes bizott-
sági közgyűlése.**

(Apr. 21 én)

A közgyűlés 9 órakor megnyitván, a
mult napi jegyzőkönyvek hiteltelisése a tárgyak
halmazottságánál fogva a gyűlés végbefejezés-
re halasztott. A tárgyejegyzékbe felvett ügyek
tárgyalása megkezdett.

Több nádudvari lakosnak a rájuk szab-
ott háromszoros közmunka váltáság lezárítása
iránti folyamodványa elutasított.

Foldesi lakosok alaposabbnak látszó ha-
sonló kérelme ügyében Róza Gyula szolgabíró
a dolog megvizsgálásával, s erről jelentésének
beadásával bizatott meg.

Szoboszló polgármesterének hasontárgyu
kérelme is megtagadtott.

Nagy Miklós dorogi polgármester folya-
módványa Gaál Mihály központi árszazéki el-
nök ellenséges törekvéseinek ellensúlyozása
iránt felolvasatván, a besdmány nyilatkozat-
tétel végett a közigazgatási bizottsághoz át-
tétetik, egyszersmind Gaál Mihály árszazéki
elnök is ez ügyben meghallgatása rendeltet-
tet el.

Orosz Jánosnak Dorogon árszazéki elnök-
ké lett megválasztása, illetve helyettesítése,
Orosz József és Mócz László ottani lakosok
feliebbezése folytán megemmisített.

Böszörmény város gazdái fizetésnek 500
frtról 600 forintra felemelésé iránti Böször-
mény városi határozat éles vitára adott okot,
melyben U. Szabó Mihály és Czincz Ignác
vetek részt U Szabó Mihály Czincz Ignác-
nak a választások s hivatali fizetések feleme-
lésénél tapasztalt befolyását neheztel, s en-
nek tulkapás ellenében soraközásra hívja fel a
bizottsági tagokat. Czincz Ignác ez ellen sze-
mélyes kérdésben emelt szót. A vita eredmé-
nye a böszörményi határozat elfogadása lön.

Böszörmény város határozata az ottani
aranyosítás tárgyasban felmerült indítványok fe-
lett U. Szabó Mihály városi s megyei bizott-
sági tag fellebbezése folytán betertesztetvén a
városi határozat helyben hagyatott. Nánás vá-
ros koldulásügyi szabályzata némi módosítá-
sal megerősítettett. A nánás városi adópénz-
tári ellenőri állás beszüntetése: tudomásul
vétetett.

Dorog városának a magyar püspökség
felállításá iránt az országgyűléshez intézett ál-
talánosán ősmert kérelme a menyiben már
köztudomás szerint e tárgyban a miniszterium
is kedvezőleg határozott további intézkedést
nem igénylőnek mondatott ki.

P.-Ladány község kérelme a kir. járásbí-
rószág tkvi osztályának fentartására felajánlott
ávi 1500 frtnak községi pótdadó utjáni fede-
zése iránt hozott határozatának jóváhagyása
iránt, felhozott indokainál fogva megadott.

Több számadási vizsgálat feletti intéz-
kedés megtétele s néhány kevesebb fontosság-
gal bíró tárgy kellő elintézése utána a köz-
gyűlés éget ért s a jegyzőkönyv hiteltelisése
f. hó 22-ik napjának délelőtt 10 órája tüze-
tt ki.

Toilettek a trónörökös nászünnepe.

A trónörökös lakodalmá alkalmából a leg-
fényesebb udvari ünnepek május 9-én lesz-
nek, mikor Stefania hercegnő a Terézánun-
ból bevonul a burgba s jelen lesz az udvari
disztribúdnál ez követő cerclnél. Több mint
ötven udvarhölgy lesz jelen s ez alkalomra,
valamint a másnapi esküvőre már készülnek a
toilettek, oly pompával, hogy hírek előre szárnya-
kelt. —

A hölgyek uszályos ruhában jelennek
meg s kifejezően elégé mutatja az az
egy adat, hogy egy-egy uszály ötezer for-
intba kerül. A ruhák szabása majd mind egy-
forma, mert ezt udvari szertartás szabályozza.
Nagyrészt nehéz atlaszból készülnek, a tablier
aranyal vagy ezüsttel dusan himezve és drága
csipkével ékítve: a ruha fölé jön a négy mé-
ter hosszú „udvari köpeny.” Ez a derékhöz
ötösíve óriási uszályt képez, melyet a höl-
gyek a császárné és királyné előtt való elvonu-
lás előtt kénytelenek karjukra venni, mert
mai nap nemes apródok már nincsenek. Ez
uszályok bársonyból vagy atlaszból valók, vi-
rág- és arabesk-mintákkal, gazdagon tele
himezve, arany vagy ezüst himzéssel; a végét
óriási bokréta díszíti.

Az esküvőnél természetesen még nagyobb
lesz a pompa s már az egyes öltönyök színek,
formája is ismeretes. A királyné ő felsége az
esküvő szertartásánál világos szürke atlaszru-
hát fog viselni, gazdag ezüst himzéssel, hej-
ában pedig csipke-díszit, melyre a kisebbik ko-
rona lesz megerősítve. Erzsébet főhercegnő
sötétzürke, ezüsttel hímzett uszályt és világ-
os szürke atlaszruhát; Mária főhercegnő két
atlasz ruhát, száfránk aranyhímzésű uszályal;
Klotild főhercegnő vörös uszályt aranyhim-
zéssel s halványabb vörös ruhát; Mária Teré-
zia főhercegnő cseszerezeszűn piros uszályt
aranyhímzéssel, Izabella főhercegnő világos
kék bársony uszályt ezüsttel. A hercegnő
Coburgné színei vörös és arany; hercegnő
Fülöpéné, Stefania hercegnő testvérnője nem
lesz jelen, mert örvendetes családi esemény-
nek néz elébe.

A fürangu hölgyek közül hercegnő Auera-
pergné lilaszínű bársony választott, aranyhim-
zéssel, gróf Nostitzné, Stefania hercegnő fő-
udvarmesternője sötétvörös színt, hasonlóké-
pen aranyal. Rendkívül szép lesz a fiatal
Montenuovo hercegnő fehér uszálya, pazar
aranyhímzéssel. Hercegnő Colloredoné világos
zöld, hercegnő Kinskyné világos sárga, az ün-
nepelt szépségű Pallavicini Irma ögrófné vö-
rös atlasz választott, mind aranyal. Változ-
osságot fognak e toilettek közt képezni a
négy Apponyi grófné és a Clary hercegnő ru-
hái, melyeknek uszályai arany és ezüst him-
zések hímelt zöld, fehér és rózsaszín alapon
virág füzereket mutatnak. A palota- és csil-
lagkeresztes-hölgyek rendezelikkkel jelennek
meg.

A férfiak öltözéke, bár az egyszerű fe-
kete frakk természetesen háttérbe szorul, nem
fog versenyezhetni a női toilettek pompájával.
Lesz sok fényes egyenruha, — a maitai és
Deutschmeimer-rendek nagymesterei, a titkos
tsnácsok, kamarások, asztalnokok, a diplo-
máták, fürangu katonák sat. fényes diszruhák-
ban fognak megjelenni a tarkaság, változatos-
ság it is lesz, de festőiséget a férfiak csoportjának
leginkább csak a magyar diszruhás
fúurak fognak kölcsönözni.

Az árvíz.

Az árvíz által fenyegetett vidékekről több-
nyire kedvező hírek érkeztek, melyek közül
legnevezetesebb és leörvendetesebb az, mely
Tokajról kelt, és a tegnapi nap folyamában 14
cméter apadást jelez; ebből most már egész
bizonyossággal következtethik, hogy az alsóbb
pontokon, Szentesen, Hódmező-Vásárhelyen és
Szegeden már husvétvasárnapja óta megindult
lassu apadás gyorsabb menetet vesz, s e sa-
nyargatott városokat végleg megszabadítja az
árvíz veszedelmétől.

Egylőre azonban elég baj, mely aggasz-
tóna is válthatik, keletkezik abból, hogy foly-
tonos eső esik, s ez rendkívül ázottá, lágygyá
teszi a taléseket, melyeknek a szakadati
erősítésre van szükségök. Az ilyen átázások
azért is félelmetesek, mert nem igen lehet mér-
vét észrevenni, csak midőn a szakadás, több-
nyire a gát tövében beállott.

Igy a tiszazughi szakadásról is gyanitot-
ták, hogy erőszakos átvágás idézte elő, de ma
érkezett olyan távirat, mely ennek lehetősé-
gét kizárja, tudatja egyuttal, hogy a tiszazughi
töltésnek még a talaja is egészen kásává lá-
gyult, s ott a szakadás a víz sulya, bontó ereje
következtében állott be.

Nagy veszedelmet azért nem okozott, mert
Ughon 40—50 és Kürthön ugyanannyi nagyon
alacsony fekvésű házat öntött el, melyen kívül
a köz-égek épü etei az ör miatt szenvedni nem
fognak. E két községnek nem fenyegetett hely-
zetét legjobban bizonyítja, hogy a katonasá-
got holnap már haza is küldik.

A Tisza alsó vidékéről mindenfenn apa-
dást tudat a táviró.

Irodalom és művészet.

— **Trefort** Agost közoktatási miniszter-
től igen érdekes és becses könyv jelent meg
az akadémia könyvtár-dó hivatalában: „Emlék-
beszédök és tanulmányok” a czime e jeles
munkának s a szerző eddig szétszórva megje-
lent kisebb munkáit tartalmazza. Bosznában
meghalt fia emlékére adta ki e könyvet Trefort
s a meghalt előbeszéd, melyben kedves
elvezett fiáról ír, minden olvasóra mely be-
nyomást fog tenni.

— **A nemzeti színház** Wiltné tisztelet-
beli tagjává nevezte ki s az erről szóló okir-
atot Podmaniczky baró intendáns már meg-
küldte a művészönek.

— **„Társadalmi reformok”** czim alatt
havonként egyszer megjelenő lapot indított
meg Rónai Ferencz polg. isk. tanító Buda-
pesten. Az egész lap író furca, de legfur-
cásabb „Szemle” czimú rovata, melyben a lap
olvasói a hazai és külföldi eseményeket angol,
francia, olasz stb. nyelveken kapják s aztán
maguk magyarrá fordítva beküldik a szerkesz-
tőséghez, hoz azok kijavítatlan, a következő
havi számban látnak napvilágot.

és már egy év után 15,000 lakosságot szám-
lált mindazzal, mi egy városhoz tartozik: go-
noszok, rendőrség, papság, templomok, isko-
lák, színházak stb. és a harmadik legnagyobb
postahivatallal Penntylvániában. Hill posta-
főnöknek két segédje volt és ha egy levelet
akartak megkapni, legalább félórát kellett vá-
rakozeni, míg az ablakhoz lehetett jutni. Volt
polgármesterünk, városi tanácsunk és több
napi lapunk.

„Birtak értékes épületekkel is?”

„Bizonyára. A Dámkán ház 30,000 dol-
lárba és a Chasé ház több mint 60,000 dol-
lárba került; csinos kereskedelmi utcák tá-
madtak, gázgyár építetett, az utak kövezet-
tek — szóval, mondhatom, hogy büszke váro-
sunk volt, az emberek harmadfél dollárt fizet-
tek egy színházi ülőhelyért és a város telve
volt tánczosnokkal és vándor színészek-éne-
kesekkel. — 1867-ben kezdtünk sulyedni. az
olajutak kezdtek kiszáradni és sorsunk nem-
sokára teljes bukás volt. A Dámkán ház
leromboltatott, a Chasé ház árverésen ada-
tott el 60 dollárért. Sokan maguk gyujtották
fel házaikat, hogy a biztosított összeget érte
felvehessék, míg végre egy társaság sem vál-
latt több biztosítást Pit hólé ból. Mindenki
távotzott belőle, mint a patkányok a silyedő há-
jból.”

Most szomorú benyomást gyakorol e hely; a

Melléklet a „Debreczeni Ellenőr“ 79. számához.

Beaconsfield lordról.

Az elhunyt nagy államférfi Angolország többi kiváló közéleti nagyságai, hadvezérei, költői és politikusi melé fog a Westminister-egyházban eltemetni. Még a politikai ellenfelek lapjai is a legnagyobb hódolattal áldoznak az elhunyt érdemeinek.

Saját és családjának zsidó eredetéről Beaconsfield maga ad némi felvilágosításokat édes atya Disraeli Izsák összes műveire írott előszavában. Elmondja, miként jött családja először Angolországba s miként települt ott meg. „Ők (osei) bizonyára sohasem hagyták volna el a közéleti partjait — mondja Beaconsfield — ha Torquemada ki nem füstölte őket arragoniai, portugali és andaluziai kellemes településeiből és gazdag javaikból, s nem kényszerítte őket arra, hogy még gazdagabb áldást keressenek Holland mocsárain és Anglia ködében, mint melyet elhagytak a tiszta légkör és a lángoló nap volt.“ Elmondja aztán, hogy a Disraeli család körülbelül 1500 táján vándorolt ki a pyraeni félszigetről.

Beaconsfield egész 12 éves koráig zsidó hitben nevelkedett. Atyja ekkor lépett át a keresztény vallásra egy kis vizsálya folytán, melyet közte és a londoni izraelita hitközség közt keletkezett. Ez esetenk, mely minden hitközség keblében gyakran előfordul, volt köszönhető, hogy Disraeli Benjamin 12 éves korától kezdve megszünt Sem nemzetiséghez tartozni.

Disraeli első fellépte a parlamentben épen nem sikerült. Brandes György, a kitünő essayista, így írja le az érdekes jelenetet: Disraeli 1838-ban a Viktória királyné uralkodása alatti parlamentbe választatott, miután 1832-ben föllépett és megbukott. E hat év utalt azonban telivér radikális demokratából szélső konzervatív torjvá átalakulás megtörtént s ő, ki első fellépte alkalmával O'Connel szárnnyal alatt vélt bejutni, most véres kezűnek nevezte egykori mesterét s a „Philippinél találkozással“ — sal fenyegette. A szellemi párharcra kínálkozó alkalmat 1838. decz. 7-iki esti ülésen ragadta meg Disraeli, midőn a whigek és radikálisok által kifogásolt gyűjtések forgattak napirenden, melyeket a katolikus választási mozgalmaknak a protestánsok általi ellensúlyozására eszközöltek Irlandban.

O'Connel heves beszéde után fölemelkedett Disraeli, kit akkor affektált nyilvános föllépteit általában nyeglének tartottak. Rendkívüli külseje is volt ekkor: holtalavány arczán csak úgy égtek szénfekete szemek, csomókban lógott alá fürtös haja; feltűnő ruházata zöld kabátból, nagy aranylánczokkal körített mellényből, lebegő fekete nyakkendőből, inggallér nélkül, stb. állott. A ház igen jó kedvre volt hangolva, amint e fura alak föllépett s rövid beszédében szives elnézésért esdett, melyet a ház minden új tagnak meg szokott adni s melylyel ő vissza nem élni ígérkezett — már is hangzottak a gunyos „halljuk! halljuk!“ kiáltások. A következő mondatban azonnal a leghevesebben támadott Dublin tisztelt és tudós képviselőjére (O'Connelre) s megelőző beszédét „szónoki zagyalék“-nak nevezte. Gunykacsz volt a ház válasza erre. A népszerűségének teljes birtokában levő ir nemzeti hős épen szemközt ült az elszánt szónokkal s a legszélesebb mosolylyal nézett a felhevült ifjura, míg párta, az ir dandár dühödtlen kezdett püsszgni, fűtyölni, kaczagni és lábaival dobogni, hogy Disraelit kihozzák sodrából. Ez ugyan nem sikerült azonnal, de Disraeli beszédében oly szerencsétlen fordulatokat használt és oly heves taglejtéseket, hogy a ház derültsége minden mondat után csak fokozódott. A whigek elleni panaszaik kacszajjal fogadtattak. Végül aztán, midőn a whig miniszternek szemére hánytá, hogy Irlandot azért akarja megszabadítani, mert Angolországot óhajta lebilincselni, a folyton megújuló láрма és zaj elnyomta szavait.

Erre aztán csakugyan kijött sodrából, mereven nézett gunykacszait üző ellenfelei szemé közé, ökleit magasra emelve, roppant erős, csaknem ijesztő hangon kiáltá: „Teljességgel nem vagyok meglepetve e fogadtatás által, miben részesültem. En sok dologba különböző módon fogtam bele és gyakran csak legvégül arattam sikert. Most leülök; de eljön az idő, midőn önök meghallgatnak még engem!“ Ezzel le is ült, a ház gunykacszja átcsapott feje fölé. Szolgáljon az ő későbbi sikere vizsálatásul mindazoknak, kiknek szűzbeszédeje ép i y kevés, vagy ép ily nagyon is nagy hatást kelt. —

A krimi háboru kitérése előtti heves par-

lamenti viták alatt a házban a sajtó szabadsága és jelentősége is szóba került. Ekkor mondá Disraeli e szavakat: „Részemről feleslegesnek tartom kinyilatkoztatni, hogy teljesen valószínűtlen, mintha én bármi olyast tennék vagy mondanék, ami képes volna a sajtónak a parlamentre való befolyását meggátolni, vagy a sajtó hatalmát korlátozni. Legnagyobb megtiszteltetés rám néve az, hogy e ház tagja lehetek, melyben minden érzelmem és gondolatom összpontosul, s ami a sajtót illeti, — I am myself a gentleman of the press — (magam is a sajtó munkása vagyok) és semmi más címert nem hordok.

A Leggazdagabb ember a világon.

A boldog halandó Mackay J. W. nak hivják. Amerikai polgár. Évi jövedelme 14,500,000 dollarra rug s ha ezt 5% kamattal után számítjuk, a tökélyen nem kevesebb, mint 290 millió dollár (körülbelül 600 millió frt.)

Erdekes utána számítani, hogy az óriási „borraváló“-ból mi jut éventiknek egy napra s egy órára? Mackay uram havonként 1,200,000 dollart vág zsebre, egy napra tehát 40,000 dollar esik, egy órára pedig 1650 dollar s egy percére 27 1/2 dollar (55 frt). Ez hát csak az igazi „nagy ur“, nem pedig a török szultán, mert ez minden percében 50 frtot költöhet anélkül, hogy tőkét elcsontítaná.

Hol maradnak mögötte Európa leggazdagabb, leghatalmasabb uralkodói? Az orosz cárnaponként csak 40,000 frtot költöhet, Markay 80,000-et.

A legérdekesebb, hogy e minden nábobok királya 35 év előtt még egy fillérrel se bírt, Irlandban keresett minden rendű üzletkénél foglalkozást, de nem kapott sehol. Tíz év múlva Észak-Amerikába költözött s a maga szakállára vállalkozott, de megint oda jutott csak, ahonnan kiindult: csődöt nyitottak ellene s mindenét elvették.

Nem csüggedt, kettőzött erővel látott munkához s a szerencse azóta kedvezett vállalatának. Ma már övé Bonanza 3/8-á része, s a halandók leggazdagabbika.

Ez év elején Mackay Rómában járt, hogy a pápának sajtókezűlet nyujtassa át a Péter-filézrek fejében adott ajándékokat. Mikor a Tiberis partjára érkezett, az emberek törték egy

ideig fejüket, vajon mivel ajándékozza meg a „Plutus“ a szent atyát.

Különböen ne tessék gondolni, hogy Mackay az egyetlen, kinek Amerikában több millióra szóló jövedelmei vannak. Vanderbilt és Gould urak, e híres vasuti vállalkozók, szintén 10 millió dollart rakhatnak zsebre éventiknt.

A krumirek.

Az európai újság olvasóközönség a francia-tunisi vizsálya kitérése óta új adlékekkel kénytelen kiegészíteni néprajzi ismereteit. A krumir néptörzs, melynek Algirba való teljes függetlenségben él bérczes honában. Multjéről írott történelme nincs, ők maguk soha nem is érezték ennek szükségét s beérték azzal a hagyományal, hogy úgy mint ők, őseik sem engedelmessétek soha senkinek a sajtó maguk választotta seiken kívül. A terület, melyen élnek, névleg Tunisz kiegészítő része, de a tunisi bejek soha meg sem kísérelték, hogy a krumireket igazi alattvalókká tegyék; de ha a sejk, ki korlátlan hatalommal bír, jónak látta, a krumirek adtak fegyvereseket a bejnek. Egyebet sohasem adtak és nem is adhattak, mert rendkívül szegények.

Házaiak nincsenek, csak sátrakban laknak s öltözetük egyetlen egy darab szövetből áll, melyet oly módon viselnek, hogy az európai toilette minden darabját pótolja; télen-nyáron meztőláb járnak, a papucs fényűzést csak a sejk ismeri. A nők öltözete majdnem egészen olyan, mint a férfiaké, csak hogy az ékszeresek iránti hajlam még krumir szépeknél is uralkodik s gyűrűkkel, szines üvegyöngyökkel ékítik föl magukat, hajukat és kezüket pedig sárga festékkel mázolja be; arcukat nem fátlyozzák el.

A krumirek főfoglalkozása a rablás és a szomszéd Algir francia telepei sokat szenvednek tőlük. A mult hóban egész kis hadjáratot intéztek Algir ellen s ez adott okot, vagy talán csak ürügyet, hogy Franciaország belékössön a tunisi kormányba.

SZALMAKALAPOK.

Diszitetlen női- és gyermek-szalmakalapok kaphatók
HOLVAY GYULA
 központi varrógép-főraktárában Debreczenben.

VALÓDI

FRANCZIA és MAGYAR LUCZERNA, STEUER LÓHERE, burgundi répa, muhar, bükköny,

ugyszintén

KERTI VETEMÉNY- s VIRÁG-MAGVAKAT,

továbbá

ANGOL SZÖVŐ-PAMUTOT, PAPAN- és MADRACZOKAT

a legjobb minőségben s jutányos árban ajánl

KONCZ LAJOS,

Debreczenben, főpiacz gróf Degenfeld-ház szegletén.

Dr. SZÉCSI

FOGPORA és SZÁJVIZE

csak az alólirt helyeken kapható. Főraktár Tamássy gyógyszerár Debreczen, raktárak Mihalovits István urnál Debreczen, az „Arany kereszt“ gyógyszerár Nagyváradon, Podhraczký Ferencz N. Szalonta.

Mind a dobozokon, mind az üvegeken a feltaláló s a főraktárnak neve nyomtatva van s a Dr. Szécsi pecsétjével vannak elzárva. Minden másnemű csomagolás és kiállítás utánzásra mutat.

Egy eredeti doboz fogpor 60 kr.
 Egy üveg szájviz . . . 60 kr.

500 FORINTOT
 fizetek annak, ki a Kothe-féle

SZÁJVIZ

használatá után fogfájást kap, vagy pedig szájból kellemetlen szag jön elő.

Egy üveg ára 35 kr.

KOTHE GYÖRGY JÁNOS udvari szállító Bécs, I. Tiefer Graben 37. I. Debreczenben egyedül Tamássy Károly ur gyógyszerárán kapható. (416) 5-?

Az ipar csodája.

Sikerült nekem egy nagy angol CSÖDTÖMEGTŐL 480 000 tuczat evőeszközt

a legfinomabb és legszállárabb britaniai-észüstből megszerezhetni, melyet én kisebb összeállításból — 60 darab — adok el.

7 frt 80 krét tehát csupán a munkabér értékének alig feléért kaphatni a következőket, rendkívül szilárd britaniai-észüst készleteket, melyek ezelőtt 40 frba kerültek és az étészökök fehéren marada-áért 25 évi jótállás vállalattal.

- 6 britania-észüst asztalkés kitünő angol pengével.
- 6 britania-észüst villa egy darabból.
- 6 valódi angol britania-észüst evőkanál.
- 12 finom britania-észüst kávéskanál.
- 6 kitünő britania-észüst késtartó.
- 1 igen finom só-, bors- és fogvájó-tartó.
- 1 nehéz britania-észüst levesmerő egy darabból.
- 1 tömör britania-észüst tejsmerő.
- 4 szép tömör tojástartó.
- 4 britania-észüst tojáskanál.
- 4 diszes legfinomabb cukortálca.
- 1 kitünő cukortartó.
- 1 teaszűrő, legfinomabb fajta.
- 2 feltűnő szép szalon-gyertyatartó.
- 2 legfinomabb alabastrom gyertyatartó tálcza
- 3 legfinomabb nagy fagyialat tálcza.

60 darab. Az itt felsorolt 60 drb disztárgy ára 7 frt 80 kr. Különös kívánatra étészökö-garnitúrák, a következő tárgyakból összeállítva:

- 6 kés
- 6 kanál
- 6 villa
- 6 kávéskanál

Megrendelések utánvétel, postai előleg vagy a pénz előleges bekuldesse mellett a mig a készlet tart, pontosan teljesítenek.

Guttman A. L.,
 a britania-észüst-gyár vezérraktára,
 Bécs, I. Fleischmarkt N. 6

A ki kétségben van a felett,

hogy a hirlapokban felhasznált gyógyszerekhez viszonyítottak-e vagy köztük melyik iránt viseltessen bizalommal, annak tanácsot adjuk, hogy Gortschek Károly sa. kir. egyetemi könyvtáros (Bécsben, István-utca, 6.) hazausa meg magának a „Betegbarát“ című könyvecskét, mert abban a legkiszáradtabb szerek tárgylagosan és kimérten vannak ismertetve, s hogy teljes nyugalommal bírhat az a legjobb választást magának. Ezért egy betegnök so kellene sajnálni a fáradságot egy magyar levelezőlap megírására az említtet könyvkereskedéshez annyival inkább, mivel a könyvecské ingyen és bérmentve küldetik meg, s hogy az a megrendelőnek semmi egyéb költésébe nem kerül.

1869/1881. sz. tkv.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy néhai Szöllösi Jánosné hagyatékához tartozó következő ingatlanok, u. m.: 1-ször a sámsomi 595. számú tkvben A I 1127. h. r. sz. a. 800 forintra becsült ház és szőlő, Sám-som község házánál, 1881. május 9-ik napján, mint első és 1881. június 9-dik napján mint második határidőben, mindenkor délelőtt 9 órakor; 2-szor: A debreczeni régi te-lekkönyv 1969. lapján írott 1500 forintra becsült 8 boglyás nagy cseri kaszálló az 1881. évi május hó 10-ik napján délután 3 órakor mint első és 1881. évi június hó 10-ik napján délután 3 órakor, mint második határidőben a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fog, u. m.:

1-ször. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árverésnek az árverésre kitézött birtekok nem fognak eladatni.

2-szor. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis a ház és szőlőre 80 frt, a cseri kaszállóra 150 frtot készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3-szor. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 40, 80, 120 nap alatt minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. törvényszéknél lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek többi része a kir. törvényszéknél és végrehajtónál meg-tudható.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitézött javak iránt tulajdoni- vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket a hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. törvényszéknél nyujtsák be: különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolhat, egyedül a vételári feleslegére fognak utasíttatni.

A debreczeni kir. törvényszék, mint te-lekkönyvi hatóság 1881. mártius hó 28 dik napján.

Szűcs István h. elnök. Bay József.

A gráci 1880. évi orsz. kiállításon elismerési oklevelet nyert.

ÉRTESETÉS.

Hazánk egyik legszénsavdúsabb savanyú vizéről.
a mohai ÁGNES-forrásról.

Vegyelmezése a fehérmegyei mohai ÁGNES-forrás vizének:

1000 gramm vízben		1000 gramm vízben	
Szénsavas natrium	0,04415 gramm.	Bórsavas natrium	0,00676 gramm
Szénsavas kalium	0,01278 "	Kénsavas calcium	0,02279 "
Szénsavas lithium	0,00740 "	Pho-phorsavas calcium	0,00015 "
Szénsavas calcium	1,22051 "	Aluminiuumoxyd	nyoma "
Szénsavas magnesium	0,34241 "	Kovavas	0,06646 "
Szénsavas vasoxydul	0,00603 "	Titánsav	0,00114 "
Szénsavas mangán	0,00074 "	Szerves anyag vajsavok (?) nyom ival	0,02398 "
Chlornatrium	0,00298 "	Szilárd alkotrészek összege	1,65108 "
Chlorammonium	9,00262 "	Szabad és félig kötött szénasav	2,80064 "

azaz 1400 köbcentiméter. A víz fajsúlya 1,00461; a víz hőmérséke 11,2° Celsius (levegőé volt—2° C) a vízből kitévő gáz vegyalkata térfogati százalékokban kifejezve:

Szénasav	99,001%
Idegen gáz	0,99% mely csekély
	100,00

voltánál fogva nem volt felismerhető.

E fennebbi elemzés mutatja, hogy ezen víz a savanyú vizek között az első közé sorolandó. Tekintve, hogy ugyszólván csupán szénasavot tartalmaz, igen nagy mennyiségű szabad szénasav mellett ezen ásványvíz a tiszta földes savanyúvizek közé tartozik.

Budapest, 1880. június.

Dr. LENGYEL BÉLA, m. k. egyetemi tanár.

Orvosi nyilatkozat.

A mohai ÁGNES-forrás tiszta, földes savanyúvíz az igazga ásom alatt levő Rókus-kórház különböző osztályain nagy kiterjedésben alkalmaztatván, úgy az osztályos főorvosok jelentései mint saját mell. teg. osztályomon és magánpraktikumomban nyert meggyőződés alapján állíthatom, miszerint kitűnő hatású bizonyult a légsz., emésztési és húgyszervek hurutos bántalmainál, és azért mind azon esetekben, a hol szabadszénasav tartalmának nagy mennyisége alkalmaztatását megengedi, kiválóan ajánlható. — Budapest, 1881. február hó 5. én.

Dr. GEBHARDT LAJOS, egyetemi tanár és a Rókus-kórház igazgatója.

A mohai ásványvíz Dr. Lengyel Béla tanár elemzése után indulva, a szénasav földes ásványvizek közé tartozik, s annak ivásra használata alka részei szerint javallható a görvénnyör, tüdővész, csontlágulás, nemkülönben angolkór esetében. — Budapest, 1880. június 19. én.

BALOGH KALMAN, orvostudor és egyetemi tanár.
Kivonat a megyei tisztii főorvos jelentéséből. A Moha község határában fekvő s Nagyságos Kempelen Imre úr tulajdonát képező artézi kut., a földszin fölött mintegy fél méternyi magasságban emelkedő savanyúvíz-forrás. Vízének mennyisége 24 óránként 86,4 hektoliterre, hőköla 11,20 C. fajsúlya 1,00461. A mohai savanyúvíz Dr. Lengyel Béla, egyetemi tanár úr vegyelemzése szerint egyike hazánk legszénsavdúsabb vizeinek, s csupán szénasavas sókat tartalmazván: földalattatása bizonyára a már meglevő hasonló források mellett is, nagy gyógytani tekintetben, mint a közhasználat céljából is nyereség. Vegyalkatára nézve a mohai ÁGNES-forrás a Giesshühli savanyúvízhez hasonlítván leginkább, földalattatása nemzetgazdasági tekintetben is kiváló fontossággal bír: r endeltetése lévén mintegy a Giesshühli savanyúvizet piacainkról joggal leszorítani. A víz tiszta, átlátszó; hosszabb időn át üvegebe zárt állapotban sem képez öledéket; nagy mennyiségű szabad szénasav tartalmának fészereje, nem engedi meg sójainak vegyblomását; ize kellemes savanyú, tisztán használva is igen üdítő; borral vegyítve élénken pezsgő, kellemes itallal szolgál. A mi a víznek gyógytani hasznait illeti: kitűnő haszna tapasztaltatott a légsz., az emésztési és a vizeleti szervek hurutos bántalmainál; bő szénasav mennyisége a gyomor idegveglét kellemesen érintén s enyhítőleg hatván azokra, a víz az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajában is jó szolgálatot tesz; vegyalkat képző könnyen bomló sóinál fogva, kiváló előnyökkel iszer a gyermek-gyógyászatnál; a mennyiben a gyermekek gyomororsav-tulkepződését s ebből kifolyólag a görvényesség és az angolkór kifejlődését megakadályozza. Általában a mohai ÁGNES-forrás mindazon koroknál kiváló figyelmet érdemel, melyeknél a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének kártalanl felfokozása kívánatos. — Szekesfehervár, 1880. május hó 13. án.

Dr. VARGA ZSIGMOND, fehérmegyei tisztii főorvos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Országos főraktár:
ÉDESKUTY L. magyar királyi udvari
ásványvíz-szállítónál
BUDAPESTEN.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Ezen hazai vállalatot a nagyrődemű közönség kegyes pártfogásába tisztelettel ajánlja
Mohán, 1881. év tavaszán.

A mohai Ágnes-forráskut kezelősege.

A gráci 1880. évi orsz. kiállításon elismerési oklevelet nyert.

27

Bevásárlási utamból haza érkezve, tisztelettel tudósítom becses helybeli és vidéki vásárlóimat, hogy számos újdonságok hallatlan olcsó árban már kaphatók.

Térszűke miatt csak egyes czikkeket, tájékoztatás végett sorolok elő, a melyek olcsó-águknál fogva meglepők és pedig:

Napernyők	54 krtól kezdve
Mű-derek (vállfűzők)	48 " "
Férfi gallérok sifonból	3 " "
Férfi nyakkendők	5 " "
Női nyakkendők	9 " "
Női kalapformák szálmából	14 " "
Női és férfi diszített kalapok	54 " "
Színes moll szövetekek rófe	3 " "
Színes barge és garzir szövetekek	9 " "
Gyermek bőrczipők	27 " "

Tisztelettel
Baum Miksa.

27

BERGMANN-fele
SZEPLŐ-SZAPPAN

a szeplő és májfolt
tökéletes eltávolítására,
drbonként 45 krért kapható

Dr. ROTHSCHEK V. EMIL gyógy
szertárában.

Pain-Expeller
horgonynyal
nagyon jó házlszer.

A ki e kitűnő szert csak egyszer, péld. köszvény, csúsz. tagszakgatás, reumatikus fogfájás stb. ellen használja, szívesen ajánlja tovább E körülmény nagyon jellemző a Pain-Expeller jóságra nézve, valamint csakis annak tulajdonítható, hogy e szer Magyarországon is minden rek lán nélkül oly nagy szerű elterjedésnek örvend.
Kapható 40 és 70 krajczáros üvegekben BUDAPESTEN a főraktárnok Török J. urnál, BEBRE-CZENBEN dr. Rothschek ur gyógyszerertárban és minden nagyobb város gyógyszerertárban.

Szőllő-porhajások és sima
veszszők.

Passatutti, muskatály, rózsabakar és alföldi kiváló fajok kaphatók alant-irtnál. Mi a valódiságát illeti, róla elég bizonyítékul szolgálhat a nagyrődemű közönség, kik az idegy alatt gyümölcsét élvezték.

Ormós Gábor,
szőlő-tulajdonos.

Mint gyógymód minden időben használható.

VALÓDI
WILHELM
Mint gyógymód minden időben használható.

köszvény és csúz ellenes
VÉRTISZTÍTÓ-THEA
(vértisztítószer köszvény és rheuma ellen), mint egyedüli és biztosan ható vértisztítószer van elősmerve.

Eredménye bizonyos, hatása kitűnő.

Ez a thea az egész szervezetet tisztítja; mint semmi más thea, a test minden részét átjárja és belső használat által minden betegségre hajlandóságot elkerget a test belsejéből és a működés biztos s hosszan tartó.

Alapos gyógyítása a köszvénynek, rheumának, gyermek lábának és megrogzött bajnak; valamint a sebnek és más testbőrön jelentkező betegségeknek, pattanásnak akár a testen, akár az arcon és syphilis kiütéseknek.

Feltűnő kitűnő eredményt mutatott e thea a máj és lép bedugulásánál, valamint a hámorrhoides állapotoknál, sárgaság, erős ideg- és derékfájdalmaknál és gyomororóltetéseknel, albedugulásoknál, pollutióknál, férfi elerőtlenedéseknél, stb.

Szenvedéseket, -skrophilus betegségeknel és mirigydagadatoknál, e thea tartós használata után kigyógyít.

Egyedül valódi alakban csak Wilhelm Ferencz gyógyszerésznél Neunkirchenben kapható.

Egy csomag 8 részre osztva, az orvos rendelése szerint készítve használati utasítással 1 frt., csomagolás és bélyeg 10 kr.

ÓVAS. Minden hamisított vásárlást kikérülendő, WILHELM-fele köszvény és csúzelenes thea kérendő, mert hasonló jegyű, de név nélküli hamisításokat is árulnak, melynek megvételétől óvom a közönséget.

A Wilhelm fele köszvény és csúzelenes vértisztító thea kapható: Debreczenben: Berghoffer István fűszerkereskedésben. Budapest: Török József gyógyszerertárban, Thallmayer A. és társánál. Csabán: Biener B.-nél. Egerben: Köllner Lőrincz-nél. Nagyváradon: Janky Antal-nál. Gyöngyösön: Mersits Nándor-nál. Miskolcon: Ujházy Álmán-nál. Nagy-Bányán: Haracsok F. néi Nyiregyháza: Pischer Gyalánál, Sétorálja Újhelyt: Teutsch József-nél.

SCHWARZ M.
FÉRFI DIVAT-ÜZLETE
kistemplom-bazár épületben 5. sz. a.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy FÉRFI DIVAT-ÜZLETEMET a
tavaszi idényre
dúsan berendeztem; ajánlom következő czikkeimet különös figyelmébe:

Tavaszi férfi-öltönyök	10 frttól kezdve.
" " felöltők	9.50 krtól "
" " gyermek öltönyök	3.50 "
" " felöltők	5 frttól "

A raktáron levő divatos gyapjuszövetekből öltönyök mérték után is megrendelhetők, s a legutányosabb árakban s a legrövidebb idő alatt elkészítettek.

Férfi kalapok a legújabb és kedvelt formákban 2 frttól kezdve.
Gyermek " a legújabb és kedvelt formákban 90 krtól "

Színes creton ingek á 1.20., 1.60., 1.80., 2.25. és 2.40.

Gallérok és közelők új formákban.
Nagy választék férfi-nyakkendőkben a legolcsóbb árban.
Gummi-köponyegek á 10 frt 50 kr.
Eszernyők, séta-pálcák glace- és szarvasbőr-keztük, nemkülönben mindentéle UTI ESZKÖZÖK kaphatók.
Végül ajánlom kitűnő gyártmányu
férfi czipő-raktáromat
igen olcsó árban.

KIS-TEMPLOM-BAZÁR 5. sz. a.